

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fel oldal ... » 16.— | nyolczad oldal » 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A kegyelet napján.

Gyönyörű szokás az: hogy évenként egyszer — épen a nagy természet haldoklása idején — meglátogatják az élők a meghaltak nyugvó helyét. Itt minden porszem, minden fűszál szívükhöz szól. Magunkba szállunk, könny lepi el szemünket s önkénytelenül is arra gondolunk: Ime mennyi keserűség, mennyi remény van itt eltemetve! Mennyi szenvedély, bánat, kétségbeesés, fájdalom és megszakadt szív porlik itt. Csaknem minden nap halljuk a «Libera» fonséges dallamát:

«Reszket minden tagom,
Borzadok és félek.
Földi pályát végzett
Szegény bűnös lélek.
Félek a naptól, mely
Vizsgálni fog s dúlni,
Midőn az ég és föld
Meg fognak indulni!»

S mégis, ha szétnézünk közeletünkben, azt tapasztaljuk, hogy manapság egyre marják egymást az emberek, a dúsz, a jobbmódú lenézi a szegényt, pedig jó lenne megjegyeznie, hogy:

«Mért kevély itt sok halandó,
Ha messze nyúlik birtoka?
Nincs — mert a vagyon mulandó,
Lenézni a szegényt oka.
Egykor kibocsátja kezéből a földet,
Melyet sok barma szánt,
S három lépés lesz sajátja
A koldusokkal egyaránt.»

Sajnos, mi sem vagyunk kivétel, kedves tanító kártásaim! Nem látjuk-e, hogy némely helyen 3-an, 4-en egymás közt már békésen megfermi nem bírnak?! Ahányan vagyunk, annyi égtáj felé nézünk. Kölesönös megbecsülés, beismerés, elnézés, kollégialis szeretet ma-holnap a mesék országába tartozik. De az irigység és engedetlenség van itt, amott önzés, gyűlölség és a kákán is esomót kereső rosszakarat.

Kedves barátom! Ifjú vagy? Különb vagy testben, szellemben, tudományban, szerenese és

vagyonban mint társad? Örülj, kedves barátom s adj hálát az Úrnak, ki téged mindezekkel megáldott. Használd föl e szép előnyöket a haza, tanügy és társadalom javára, de ne nézd le szegényebb és gyengébb társadat. Ne feledd, hogy arcod rózsája elhervad, tüzes szemeid üvegre, acélos izmaid idővel botra szorúhatnak. Aztán, ha jobb helyen vagy, gondold meg, hogy még a templomban sem ülhetünk mindnyájan az első padba: az utolsóba is ülni kell; de itt épen oly jól lehet imádkozni, mint az elsőben. Tehát ezeknek is joguk van az üdvösséghez. Ide jöjj, kedves barátom, ha kevély, önhitt és büszke vagy, ha nem tudod elnézni társad gyengéjét s öt léptenyomon gúnyos mosolylyal illetted, ide jöjj, a temetőbe és hallgasd meg a sírok néma beszédjét, gondold csak el, hányat ölhetett meg az itt pihenők közül másoknak önzése, irigysége, szivetelensége? Jöjj ide, reszkess, szállj magadba és javulj meg!

Halottak napja! Jól értsd meg tanítótársam, mit jelent ez! Pusztulást és enyészetet. Csak e szavak mély értelmét jól fölfogott szív képes lekarni emberi gyarúságait, s a halál sötét, iszonyatos, de vigasztaló gondolatát fölfogó ember képes életének megszámlált végső perceiben javulni, az erények útjára térni s az önmegtartódnak áldozni.

Az év minden ünnepe egy, a léleknek szárnyakat adó szent lelkesülés fogalmát hozza magával. De a porfiának, a siralomvölgy lakójának, a büszke feregnek, ez a mai intőjel a javulásra. Hiszen mindnyájan örököltük Ádám végzetes átkát, elfogjuk hagyni e földet örömeivel, szenvedéseivel s visszatérünk a földbe, amelyből vétetünk, meghalunk. Higyjétek meg: e gondolat, az enyészet gondolata vezet csak a javulásra.

Itt vagyunk hát ismét a sírkertben, az örök nemesség helyén. Azt mondják ez «a halál birodalma». Nem, nem az övé egészen ez a birodalom! A szeretet is, mert szent fájdalom könypatakja folyik rajta keresztül. Csodatevő virág nyílik benne, mely a sírokat betedve, nem hagyja megsemmisülni a

megholtakat és a boldog viszontlátás reményével eltéli a kesergőket.

Itt, itt nyílik a kegyelet szép virága. Nezd, tündérvérté alakította ma a sírkertet. Ezer és ezer gyertya és lámpafény tündöklök ma itt. Készorú és virágözön borítja a hantokat. Alig van sir, mely nem ragyog, közöttük az élők sokasága hánatosán sűrűg-forog. Megrendítő, szívet tépő zokogás hallatszik itt, amott, imába forr a néma fájdalom.

Megintva borulok egy dombra s elmerengek a múlt emlékeim...

Emberék feküsznek itt, akik csak nemrég is meg közöttünk jártak, éreztek és beszéltek, s ma immó valamennyi néma lett. Hová tűntek az itt fekvők hű vágyai, a velökben lázongó szenvedélyek, a merész, magasra törő álmok és kába számítások? Hová a kevélység, a büszke dac, a nagyvagyúság s az önkénykedő hatalom, melyek nyomán sok keserű könyvek fakadtak??

Ninesenek, elvannak temetve már. Istenem! Ha elgondolom, hogy itt már undok férgek emésztik a szívet, mely szerelmet érzett, vagy gyűlölet-től áradott, az agyat, mely nagy eszmék teremtő honába járt s a tudomány győzelmét létre hozta: *megborzadok.*

Mert nem a konokság szeme lát be a sir gödreibe, hanem a szív, a nemes érzelem, az öntudat, az a fájó, kínzó öntudat: hogy én is ember vagyok s porra leszek. Ne feledjétek, hogy az ősembert engedetlenségéért halálra ítélte az Úr s mi annak örökösei vagyunk.

Barátaim! Kedves tanítótársaim! Rójuk le ma elhunyt kedveseink sírjánál kegyeletünk adóját, imádkozzunk értük. Mindnyájunknak van kiért, ki tudja, egy év múlva nem leszünk-e köztük mi is.

Mily súlyos érzés nehezedik szívemre s szemem könnye borul. Könyvezem drága szülőimet, testvéreimet, a gyermekeimet és jóbarátaimat. Nyugodjatok békén, esendesen!

Harangok zúgnak, körmenet közeleg s fülünkbe csengenek az ájtatos hívók szent énekének bús akkordjai: *«Adj Uram örök nyugodalmat nekik!»* Tehát nem egynek, kettőnek, hanem mindnek, annak is, kiről senki meg nem emlékezik.

Ime, felrebaráti szeretet, az igaz testvériség! Tanítótársak! Kedves barátaim! Okoljunk a fentiekből, ne bizzuk el magunkat, szeretettel ápoljuk a kegyelet nemes virágait és sohse feledjük:

«Mint hervadt el minden virág
Oly mulandó minden:
Megfosztva áll a lombos ág,
E földön semmi örök ninesen!»

Nemti.

Nagy József.

Ki lépte át a Rubikont?

Egy érdekes, a kath. iskolákat érdeklő cikk jelent meg a «N. L.» 39. számában. A címe: «A sok szünnap».

Ez a cikk azzal foglalkozik, hogy hány napig

tanítottak az állami népiskolákban, hány napig nem. Azután kikezdi a felekezeti iskolákat.

Persze a frontba állítja a róm. kath. iskolákat és teljes animozitással azt iparkodik kimutatni, hogy: «a legtöbb szünidő «majdnem» a róm. katolikusoknál van».

Irgalmatlanul összeszámítja a vasárnapokat, ünnepnapokat, hamvazó-szerdát, igazgatói névnapokat, vásárokat, farsangot, szüretet, a fogadott ünnepeket; meg glédába állít egy sereg szentet — de meg a felsoroltakkal sem elégszik meg, mert utána teszi: stb.

Tehát a felsoroltakkal nem elégszik meg, hanem a kath. népiskolákra rá akarja sózni hogy: stb. Ergo valahány szent van a martirologiumban, azoknak dukál a kath. iskolákban egy szünnap. Be jó!

Nem tudom, hogy a cikk írója (np.) a kalendáriumból számított-e, vagy pedig meglátogatva a kath. iskolákat és betekintve a naplókba, azok után csinált statisztikai kivonatot és megaposztrofalta a kath. iskolákat a rendkívüli sok szünnap miatt?!

Alkalmasint hasból csinált az egész dolog. Íróasztal mellől; a kalendáriumból böngészni szüret van nálunk is, de nem adtam «nyolc napi szüreti időt», de felét sem — böngészni, nem a kalendáriumból, de a szülőben rá érnek a tanítás után is a nebulók.

Oly állítás, hogy «nyolc napi szüreti szünidőt» adunk a gyermekeknek, ezen még a legnagyobb bortermelővidékek tanítói is rengetegül mosolyogni fognak! Jártam Esztergomban. Kaptunk októberben egy napi szüreti szünidőt.

Tanítottam Leván a leány- és fiú elemi iskolákban — bortermelő város: az igazgató egy napi szünidőt adott. Hol a nyolc nap?!

De vegyük sorba a dolgot.

Vettem magamnak fáradságot, hogy a cikkíró úr számítása szerint én is megcsináljam a magunkét.

A vásár- és ünnepnapok számítását stb. későbbre hagyom.

Kezdem a beiratásnál: 1—3 nap.

Hát más népiskolákban nem így van?!

Igazgatói névnap egy nap. Kifogásolja a cikkíró úr. Nem érdemli meg ezt az igazgató? Egy kis pedagógiai érzékét kerek erre. Ugyan szeretettel kérem, feleljen arra, hogy az a gyermek mikor és miképpen hálálhatja meg azt a sok fáradságot, gondot, amellyel egy intézet, egy népiskola vezetése jár? Ki végzi; ki kormányoz? az igazgató. Nem jól esik a hála?! De igen!

Farsang utólját kifogásolja! Tökéletesen egy hürön pendülök urasággal. Ennél kiálhatatlannabb napokat nem tudok képzelni.

Amde tessék nekem megmondani, hol létezik az a bármilyen néven nevezendő iskola, hol 1—2 nap alatt a farsang végén ne volna szünnap? Miért nem intézkedik a felsőbb hatóság? Értem a tanfelügyelőségeket.

Kár a róm. kath. iskolákra ezt fogni; illetőleg

egyedül rájuk kenni és az ezekből kifolyó bajokat és hibákat a kath. iskolák rovására írni. Tekintsünk egy kissé a portán túl és látjuk azt, hogy nemcsak a kath. iskolát kell ütni.

Neki megy (np.) a «hamvazó-szerdának és a keresztjáró napoknak...» de minek kivinni körmenetre a gyermekeket? Hadd tanuljanak az iskolában.

Nem tudom, hogy pedagógus úrral van-e dolgom, vagy sem. De szeretném meghamvazni — hamvazó-szerdán!

Tessék nekem megmondani, hogy a népiskola mire való? Csak tanítunk ott? Hát a nevelésnek mi a bázisa?! Vallásos meggyőződés nélkül mire sem megyünk.

Ott a népiskolában kapja meg a gyermek azt a vallásos oktatást, mely életének minden viszontagságaiban megerősítője lesz. Az olvasás, írás stb. nem fogja boldogítani őt. Vallás nélkül lesz cuclista, forradalmár.

Mi is azt akarjuk, «hogy minél több napig tartson a tanítás». De vallásos alapon.

«Nem vallástalanság szól belőlem», meghiszem; de máshová céloz, mint ahová lőni akar. «Mert ma már tudni kell, mert másképp szegény és élégedetlen lesz a nép egész életében». Uram! igaz, tudjon a nép annyit, amennyire szüksége van. De ne legyen tudákos. Ennél rosszabb nincs a falusi nép között. És kérдем: ha az a falusi nép tud, azért gazdag és elégedett lesz? Elégedett lesz a vallásos nevelés alapján és erkölcsös lesz, de a városi nép is, nem azért, mert tud, de azért, mert vallásos. Tehát a consequentia magától levonódhatik.

Lehet valaki tudós. A tudás azonban sem gazdaggá, sem meglegedetté nem teszi az embert.

Ez tapasztalati tény. Rengetegül elveti a súlykot, mikor a «boldogulás érdekében» egyedül a tudást akarja előtérbe tolni. Több kell ide!

De most csináljunk egy kis számadást.

Én is a kalendáriumnak adtam a fejemet. Mit csináljon a falusi ember, mikor szeptember végén is mennydörgés és villámlás veszi körül!

Azt írja uraságod, hogy: «az állami népiskolákban», ahol legtöbb napig tanítottak, 220 napig tartott az előadás és 71 napon át volt szünet.

A községi iskoláknál tanítás: 225. Szünetet számítása szerint átlag vehetünk 50–60. Tehát előnyben van.

A római katolikusoknál tanítási nap 224 — előnyben vagyunk. — Ami azonban azt illeti, hogy «nem tanítottak 48—146 napig», az alighanem a löcsei kalendárium szerint van megeselekedve papiroson.

Vettem magamnak egy kis fáradságot. Elővettem (—np.) úr kalendáriumát és kiszámítottam, hogy minden vasár- és ünnepnap stb. szünetnap nem rúg 100 napra, hanem csak 72 napra. Egy nap a különbség.

Ámde itt is előnyben vagyunk, mert összeállította glédába a nebulók javára szent Vendelt,

Mihályt, Györgyöt, Flóriánt, Orbánt stb. meg hozzájuk szorította a fogadalmi ünnepeket.

Nagyon téved uraságod! Nincs az a hely, hol annyi szentnek tiszteletére pihennének a gyermekek. Ha valahol lelkiismeretesen tanítanak, úgy a katolikus iskolákban. Itt nevelnek is.

Menjen Esztergom, Pozsony, Nagyszombat. Léva stb. iskoláit meglátogatni és azután...

Szeretné a «naptárt is» ily bajok miatt «reformálni»?!

Nehéz munka volna!

Nagyfalu.

Janocils Károly.

Svájc népoktatásügye.

I.

Königssee, 1905. július hó.

A szünetidő beálltával rendszerint idegen országba megyek. Nem kényelem szeretetből, idegen emberek között kényelmet nem találhatni, hanem hogy megismerjem az iskolát, a tanítót, ennek helyzetét és életét, tanítását és egyesületi tevékenységét. Az idén a székesfőváros támogatásával jöttem ki és miután Bajorország népoktatásügyéről tájékozást nyertem, csatlakoztam azon bajor kollegákhoz, kiket tanhatóságuk Svájcba küldött. Egy öreg katolikus tanítónál szálltunk meg az aargai kantonban, ki hivatása buzgó teljesítése között megöszült, az ő útba igazításának és tanácsának köszönhetem, hogy aránylag rövid idő alatt irhatok valamit Svájc népoktatás ügyének lényegéről és berendezéséről. Minthogy a *Népinevelő* kedves szerkesztőjének megígértem, hogy svájci utamról egyet-mást írok lapjába, beváltom ígéretemet és az olvasók engedelmeivel röviden elmondom azt, amit Svájcban láttam, hallottam és amit tanügyéről olvastam. Látni fogjuk, hogy a «szabad» Svájcban, a népoktatást illetőleg sok tekintetben még ott sincsenek, ahol mi vagyunk; épen ezek föltüntetésére fektetem a fősúlyt, hogy látva ezeket, még jobban lelkesedjünk és ezáltal előbbre vigyük tanügyünket. Egyesületi életük azonban ideális, abban nincs kifogásolni való, örvendetes esemény volna, ha abból egyet-mást megvalósíthatnánk.

1. **A népoktatásügy**, az ország politikai berendezésénél fogva, minden kantonjában más és más. Némileg áttekinthetjük, ha hasonlóságuk szerint osztályozzuk. Nevezetesen: a hegyes kantonok lakócai foglalkozásra, éghajlatra, közlekedésre sőt még vallásra nézve is hasonlítanak egymáshoz, ebből kifolyólag hasonlóak az iskolalátogatók, a tanítás ideje és tartama, szóval az iskola egész rendje. Ugyazintén a sík földön elterülő kantonok is.

A *tankötelezettség* ideje különböző. Néhány kantonban (Zürich, Bern, Glarus, Zug, Basel, Schaffhausen, Appenzell, Szt.-Gallen, Thurgau, Tessin, Neuenburg és Genf) 6 éves korában tanköteles

a gyermek, másokban 7 éves korában. Az erre vonatkozó törvényt szigorúan hajtják végre.

Ami a *tanítás idejét* illeti, az annyira különböző, hogy erre nézve nem sikerült pontos adatokat szereznem.

Rossz benyomást tehet reánk a rendkívül sok *mulasztás*. Ennek több oka van. Az időjárás, a nagy távolság (a glarusi hegyekben talákoztam egy 7 éves kis leánnyal, aki 1³/₄ óráig gyalogolt az iskoláig), az utak, a hatóságok elnézése, mind szaporították a mulasztásokat. Nehány kantonban (gyűjtemény 11-ben) szigorúan örködnek a mulasztások fölött; máshol alig veszik figyelembe. A zürichi kantonban pl. elengednek 2 büntetést, Basel vidéke (nem a város!) pláne 50-et! Érdekes Genének erre vonatkozó törvénye: «Amely gyermek 20 napon belül hatszornál többször mulasztott, azt a tanító följelentheti a felügyelőnek, a felügyelő az oktatási departement-nak tesz jelentést, ez pedig a bíróság által megbüntetteteti». A büntetés fokozatai a legtöbb kantonban a következők: Figyelmeztetés, dorgálás, fenyegetés, pénzbeli büntetés (ez különböző és sok fokozata van) vagyontalanság esetén fogság, börtön». Sok kanton rögtön pénzbeli büntetéssel sújta a mulasztó szüleit.

Meg a *felügyelőt* sem egységes. Legáltalánosabb a községi tanfelügyelő, mely a politikai hatósággal szemben több-kevésbé független. Ezen u. n. községi felügyelő fölött áll az u. n. közép-hatóság, melyet némely kantonokban, pl. Zürichben és Szt. Gallenben kerületi iskolatanács néven ismernek; másokban szakfelügyelő a neve. A kanton tanfelügyelője a legtöbb felügyelő hatóság, kivéve meg-meg több kerületi felügyelő.

Az iskola *belétele* nagyjában hasonló a miénkhez. Itt-ott vannak egyes eltérések. Nehány kantonban pl. elhanyagolják a reál-oktatást; mások kihívítik könyveléssel, gazdaságtannal és egészség-tannal. Nagyon fölkarolták a fiú-kézimunkát, melyet minden kantonban űznek, hol fakultatív, hol kötelező tantárgyként. Kiváló gondot fordítanak továbbá a gyengelméjűek oktatására, az elhagyott gyermekek nevelésére és a további-kezésre.

A *tantervek* a lehető legjobbak, azokból merítettünk a miunkban. Minderkantonnak megvan a maga tanterve. Kezében van Zürich új tanterve. Pompás munka! Nagy vonásokban felsorolja az anyagot, a methodusban szabad kezet ad a tanítónak; jól esik látni, hogy bizalommal van a tanító, valamint ennek didaktikai ereje, tudása és műveltsége iránt. Néhány idézett mondat be fogja igazolni állításomat. Cél gyanánt az intellektuális képzés mellett az akarat és kedély képzését kívánja. «Kötelességtudás, munkaködv, igazság, nyíltság és szabadság utáni törekvés». «Az anyag és módszer a nevelés szolgálatába állítandó». «Az első évekből né az legyen a főcél, hogy a gyermek tudjon írni, olvasni és számolni, hanem az, hogy keze, szeme, füle és megfigyelő tehetősége fejlesztesse». «Minden osztályban a tanítás a

természetesség elvén nyugodjék és számoljon a gyermek egyéniségével», azért «a tanító az eredményben keresse cselekvésének kulesát».

Érdekes sajátága (1877 óta) a svájci tanügynek *«erkekutatás» vizsgálata*, melynek mindenki tartozik magát alávetni, még a tanítók is. A vizsgálat tárgyai: olvasás, számolás, földrajz, történelem, alkotmánytan és legújabbban a torna is. Ki e vizsgálaton egynél több elégtelen osztályzatot nyer, az iskolába kénytelen járni, a költségeket az illető kanton fedezi. A tanítószag egy része lelkesedik ezen intézményért, másik része (talán a nagyobbik) pedig ellene foglal állást.

Ami a *tanítók fizetését* illeti, az bizony nem mindenütt a legjobb, pedig minduntalan javítanak rajta az idén is néhány kantonban. E kérdésről tisztá képet adni lehetetlenség. Még csak megközelítőleg sem, ha a számok tengereben megfulladni nem akarunk. Egyes helyekről azonban beszélhetünk. A járandóságokat készpénzben, vagy pénzben és terményekben kapják. Egyes kantonok (Schaffhausen, Wallis) pénzt adnak, de lakást nem; mások (Bern, Zürich, Basel) fizetést, lakást, fát. A tanítónók fizetése, egyes kantonokat kivéve (minők Zürich, Solothurn) kevesebb, mint a tanítóké. Legjobban fizetik a baseli tanítókat (2880—4970 frank); a zürichiek 2800—3800 frankot kapnak (a tanítónók 2600—3000 frank). Bern rosszul fizet 2000—2800 frankot (a tanítónóknak 1550—2150 frank). A kezdő fizetés leginkább 1000, 1200, 1400 frank, de vannak kantonok (pl. Wallis és Tessin) ahol csak egy fél, illetve ³/₄ évig tanítanak és ahol a tanítók kezdő fizetése 500, illetve 825 frank. Minden tanító 10—20 év alatt elérheti a legmagasabb fizetést. A pótlékok nagysága is különböző, pl. Graubünden ad 50 frankot, Genf 800-at. A rossz dotáció eredménye az, ami nálunk: a tanítók kénytelenek mellékkeresetek után nézni. A graubündeni kantonban pl. 471 tanító közül csak 38-nak nem volt mellékkeresete. És milyen ez a mellékkereset! Mit szólnának hatóságaink ahhoz, akik még az ismétlődő tartását is összeférhetetlennek tartják?! Lássuk csak: «15 pap, 332 földet mivel vagy vendéglőt tartott, 42 ipart, 3 pedig kereskedést űzött, 14 volt erdész és 19 egyéb hivatalnok». (Kath. Lehrerzeitung.)

Nyugdíjajuk nem oly kedvező, mint a miénk. Az állam az özvegyekről, árvákról nem gondoskodott, azt mondja, hogy az a tanító földadata. Magának a tanítónak a nyugdíja is különböző, legtöbbet fizet Basel (4500 frankot), legkevesebbet Glarus (500 frankot); az idő is nagyon különböző, pl. Zürichben 30, Baselban pedig 10 év után nyugdíjkepes. Az özvegyekről és árvákról való gondoskodás mindig kiváló gondját képezte a svájci tanítószagnak, bizonyítja ezt, hogy önerejükől teremtettek alapot, amelyből aztán családtagjaik láttatnak el. Ezen díjak is különbözők. Appenzellben pl. 600 frank, Genfben már 1400 frank. Sok község a nyugdíjazott tanítónak helyi pótlékot is ad. Legújabbban a kormány azt java-

solta a nagy tanácsnak, hogy minden tanító, aki 30 évig szolgált havi 30 frank nyugdíjat kapjon.

2. Egyesületi élet. (Glarust kivéve mindenütt kötelező az egyesületi életben való részvétel, minden igazolatlan mulasztás után 1—4 frank bírságot fizet az illető. Sok kantonban többet. Így Uriban már első alkalommal fizethet 30 frankot, sőt Graubündenben a fizetését is megnyirbálhatják. Minden résztvevő kap a gyűlések alatt 2—5 frank napidíjat és útiköltséget. Érdekesek a gyűlés tárgyai: a továbbképzés eszközei, a tanszerek, tankönyvek, rendeletek és törvényjavaslatok jóváhagyása és indítványok. A hivatalos egyesületeken kívül vannak még: katolikus, protestáns és felekezeten kívüli (simultán) egyesületek. Ez utóbbian közül legnagyobb a «Schweizerischer Lehrerverein» 7000 taggal; csak 1894 óta áll fenn és már van 50—60000 franknyi árvaalapja. Katolikus egyesületek a «Piussegylet» 27000 taggal és a «Katholikus Tanfériák Egyesülete». Hivatalos lapjuk: «Paedagogische Blätter» Zugban.

Ezen egyesületek fontos missziót teljesítenek a svájci tanító életében. Megemlíték néhány esetet, hátha mi is oly irányba terelhetnők egyesületi életünket. Ha valamelyik tanító bajban van, megkérdezi az egyesület, vajjon igénybe veszi-e közbenjárását. Igenlő válasz esetén leutazik a központi választmány egy tagja, megvizsgálja az ügyet és az egyesület, egész erkölcsi súlyával, megvédi az illetőt. Vagy tegyük föl, főbször mellőztek valakit. Ha ez önhibáján kívül történt és ha vele meg nem egyeztek, akkor helyét 2 évig egy egyesületi tag sem fogadhatja el: aki ez ellen vét, annak neve a hivatalos lapba kerül, amely — az egyesületek egyetértéssel — mindent elkövet, hogy a mellőzött tanító legalább is olyan helyhez jusson. Oly egyesületi tag, aki valamelyik társat «kítúr» vagy, aki a központi választmány határozatának ellenszegül, az kizáratik az egyesületből, neve a lapba tétetik és soha többé tagja nem lehet azeg egyesületnek. *Augustin Imre.*

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Engedélyezett tankönyv. A magyarországi latin és görög szertartású népoktatási intézetek számára jóváhagyott és engedélyezett *Tankönyvek és Tanszerek* *Jegyzékében* 55-ik lapon *Dreisziger Ferenc* szerzőtől 15/1905 sz. alatt engedélyezett könyvnek teljes címe: **A népiskolai történettantás módszere.** Budapest, 1905. okt. 27. A Kath. Tanügyi Tanács elnöksége.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. A balassagyarmatvidéki róm. kath. népnevelők egyesülete 1905. évi október 25-én Balassagyarmaton, a róm. kath. iskola helyiségben d. é. 9 és fél órákor tartja évi közgyűlését, melyre az egyesület rendes és tiszteletbeli tagjait szeretettel meghívja. A tárgyszorozat főbb pontjai: Rákóczy emléke *Kapás Józseftől*. Vitatételek fölolvasása. Tartják: *Velkey Kálmán*, *Bertha István* és *Eder József*. A középponti bizottság a jövő évre a következő vitatételeket ajánlja: a) Mit tehet a tanító

az alkoholizmus ellen? b) Mily mértékben kezelje a tanító a tornát egészségügyi és katonai szempontból, a falusi iskolában? Az időközben megjelent az iskola beületére vonatkozó rendeletek és utasítások ismertetése. Karanasságon, 1905. évi október 6-án. *Erhardt Viktor* alesperes, plébános, elnök.

Tanítógyűlés. Az *alsóhevesi alesperesi kerület róm. kath. tanítói köre* október hó 19-én Hevesen tartotta őszi gyűlését. *Puchlin Kázmér* alesperes plébános megnyitó beszédében a tagtársaknak *összejöveteléről* szól, mely által a tagok egymáshoz való ragaszkodása és az összetartozás tudata élénkebbé lesz. Ez *összejövetel* — úgy mond — a szív és lélek szükséglete, közelebb hoz egymáshoz. Egyben a kör gyűlésén megjelenő vendégeket, mint *Hellebronth Gézát*, a nagyfügedi kerület szeretett országgyűlési képviselőjét, az igaz hazafit, a tantestület lelkes mecénását, a tanítók lelkes barátját, *Maczkó Emilt*, Heves város főjegyzőjét, volt főszolgabíróját, mint a tanügyi iránt érdeklődő közigazgatási tisztviselőt, üdvözlőlvén a gyűlést megnyitja. *Az egri érsek rendelete* a kör gyűlésén *megjelenő tanítók javar- és napidíjat* kapnak az iskola, *illetőleg hitközség pénztárából*. Az országos kath. tanítói segélyalap felhívása buzdításul fölolvasatott. Fölolvasásokat tartottak *Török István* «A játék a népiskolában», *Dutkay Dezső* «A katolikus tanító a kötelesegeredménnek a nevelésben», *Duhópolszkyné Enckes Kornélia* «Eötvös József báró mint nevelő» című értekezéseket olvasták föl. *Mondok István* indítványára négytagú bizottságot küldöttek az új püspöki tanterv tanulmányozására. Elnöklő alesperes-plébános bezáró beszédében a katolikus, hazafias tantestülethez szól: hogy a gyermekek szívében, a hit világanál, a hazaszeretet lángját ápolja, különösen most, midőn a nemzeti eszmény diadalaért folyik a küzdelem: ismertesse meg növendékeivel a kör minden tagja a háromszínű lobogót, melyre: «Isten, haza, király!» jelszavak irrak. S ha oltárainkról, a hű hazafiak, a jó honleányok imája mint tiszta áldozat száll az ég felé, úgy a katolikus magyar hazára a fény és ádás kora következik! Ezután *Hellebronth Géza* országgyűlési képviselő mondott a kör tagjaihoz buzdító beszédet, amely három szempontot emel ki: a tanításjogát, a tananyag beosztását és tanítók javadalmazását. Az egyház és állam tanításjogát állította szembe: e két hatalmas tényező között a tanításjogáért folytatott harcot elítéli. Az egyháznak kétezeréves jogát s az államnak, mint hatalomnak a jogát hasonlítja össze. Kétezeréves jog az egyháztól el nem vehető, míg ez áll! Már pedig az isteni mester megmondotta, hogy állni fog a világ végéig! A tanítás anyagának a revidálását, illetőleg csökkentését óhajtaná. Méltányosnak tartja a tanítók javadalmazását, képzettségüknek megfelelő, méltányos rendezését! A kör tagjai a lelkes beszéd hatása alatt oszlottak szét, lelkedést merítve a jövőre, szívükben azzal az elhatározással, hogy a jövő nemzedéket jó katolikkussá és jó magyarrá nevelik! *Dutkay Dezső* tanító.

VEGYESEK.

Erzsébet napja az iskolában. Dicsőemlékü Erzsébet királyné iránt hagyományossá lett a hála nemzetünkben. Míg köztünk élt, szeretettel, rajongással vettük körül, míg most kegyelettel őrizzük emlékét. Az iskolák terjesztik és őrizhetik meg legjobban az Erzsébet-kultuszt. Az idén is az ország iskolái kegyeletes gyászünneppel ülik meg Erzsébet napját és ezen iskolaünnepek rendezéséhez melegen ajánljuk «*Magyarok csillaga*» c. művet, mely számos képpel; 30 remek köteteménnyel és 4 gyász dallal, becses mű. E munka az ifjúsági könyvtárak részére is felvetett. Megrendelhető: *Ludvig Béla* szerzőnél, *Üllő*, Pest mellett. Ára két korona.

A bögötei iskola. A napilapokból vett értesülés szerint a nemzetközi szocialisták Bögötén szocialista iskolát szerveztek s azt f. hó 22-én óhajtották — több elvtársuk jelenlétében — megnyitni. A megnyitó ünnepelyt azonban, tekintettel a nép ellenséges hangulatára, az ille-

tékes hatóságok megakadályozták. Ime, iskolát állítanak a népnek, hogy annak szívét és eszét nemzetellenes, kozmopolita tanakkal teletömjék, kitepjék szívéből az Isten és a haza szeretetét, hogy azután romboló céljaiknak alkalmas tényezőjét láthassák bennök. A bögötei lelkész úr és tanító úr főleg a hitközségi iskola hatásos működésével állják útját a szociáldemokrata iskola tanítói működésének.

Az iskola szociális fóladata. *Geőcze Sarolta* ily címen elvasott föl a Pedagógiai Tarsaság estélyén ama fóladatokról, melyeket az iskolával szemben állít föl a nép érdekében. Proponálja a következő teendőket: 1. Szociális tanfolyamok rendezése az összes iskolákban. 2. Megfelelő szociál-politikai művek beszerzése az ifjúsági és tanári könyvtárakba. 3. A pedagógiai szaklapokban állandó szociál-politikai rovat nyitása. 4. Szociál-politikai tanulmányok tanárok számára. 5. Szociál-politikai művekre és monografiák írására pályadíjak. 6. Népszerű szociál-politikai művek kiadása. 7. Részvétel szociális intézményekben. 8. Szociális téren kitűni tanítók és tanárok megjutalmazása. 9. Tanulmány-út tanulók részére. 10. Szociális ismeretek intenzívebb terjesztése az ismétlőiskolákban. 11. A szociális érzék fejlesztése az egész vonalon. 12. A protekció kiszorítása, munkára szoktatás, vagyis nevelés. 13. Sárduló s volt növendékek bevonása a társadalmi munkába. 14. Munka- és munkaintézmények ismertetése az ipari, kereskedelmi és gazdasági iskolákban. 15. Minden főiskolán szociális tanfolyam létesítése. 16. Szociális történelembölcseleti tanszék föállítására az egyetemen, annak a lehetetlen állapotnak ellensúlyozására, hogy a budapesti egyetemen két tanszék, egy vidéki jogakadémián pedig egy tanszék a materiális és szociáldemokrata romboló irány szolgálatába szegődött. A nagy tetszéssel fogadott föolvasást az elnökség azzal honorálta, hogy a benne levő irányelvek és indítványok megbeszélést külön ülésre tűzte ki.

Adomány *Schweitzer József* kalocsai prelátnak-kanonknak, ki csak a ma nap tizezer koronát adományozott a kalocsai olvasó-készítő háziipar fellendítésére, újban meg ezeröttszáz koronával növelte adományát. Szép áldozatkészsége, mely a legszebb mód a népnek a szocializmusból való megőrzésére, nagy örömet váltott a háziiparral foglalkozó szegénysorsu kalocsai nép között.

A kultuszminiszter a vakok intézetében *Lukács György* kultuszminiszter meglátogatta a vakokat gyámoltató országos egyesület műhelyiségeit. A minisztert az egyesület nevében Vitar Rezső gondnok üdvözölte és kalauzolta. A miniszter és kísérete nagy érdeklődéssel nézte a vakok meglepő ügyességét és munkálkodását. Szeket funnak, kefék kötnek, barisnyakötőgépen dolgoznak és kosarat készítenek. Készítményük izléses és tartós. Meglepetéssel tapasztalta a miniszter az irodában, hogy a levelezést vakok végzik, akik rendkívül ügyesen és gyorsan írnak az írógépen. Az egyesület nyomdájában örömet fejezte ki a miniszter, hogy a vakok könyveiket maguk készítik és a havonként megjelenő *Vakok Lapja* című folyóiratot is ott adják ki. Tavozásakor elismerését fejezte ki és megígérte, hogy az áldásosan működő egyesületet támogatni fogja.

Szerkesztői üzenetek.

L. B. Megkaptuk. Az értesítést közzétettük. — **T. F.** Közzétesszük. Köszönet. — **N. J.** Igen időszerű. Üdvözlét. — **K. I.** Igen tartalmas és időszerű értekezését közölni fogjuk. A beküldött bélyeget az orsz. kath. iskolaegyesület céljaira fordítjuk. — **D. J.** Beérkezett. Köszönet a tudósításért. — **M. I.** Magánvagyonra után az esedékes községi adót fizetni köteles; de tanítói fizetése után községi adó ki nem vehető. — **Sz. B.** Szíveskedjék beküldeni, ha elolvastuk és megfelelő, közölni fogjuk. — **B. K.** Beérkezett. Közölni fogjuk. — **H. I.** Jónni fog. — **Illinák.** Az elemi iskola csak annak a tanulónak állítja ki a bizonyítványt az év végén, aki azt kikéri. A bizonyítvány kiállításáért díj fizetendő. Ezt az iskolaszék állapítja meg. Rendesen 1—2 korona. A bizonyítvány a törvény

értelmében bélyegmentes. De mint mellékletre 30 filléres bélyeg teendő. Ha valaki az év közben más iskolába lép át, az iskola igazgatója egy általános bizonyítványt állít ki, melyben igazolja, hogy a tanuló a jelzett ideig rendszeresen eljárt a tanítási órákra. Ez bélyegmentes. — **G. J.** A község köteles a fizetést kiszolgáltatni az 1868. XXXVIII. t. cikk 25. §. értelmében. A törvény idevonatkozó részét a napról esedékes, amelyen az állást elfoglalta. — **F. P.** Igen, megkaptuk és a fölszólításra megadjuk a magunk véleményét. Az országos kath. tanítói segélyalap fejlesztését mi is sürgetjük, sőt a fejlesztés munkájából is örömmel vesszük ki a reánk eső részt. Ennek a kedves kötelességnek vezetését és irányítását azonban az elnökségtől várjuk, mint illetékes tényezőtől.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A máriavölgyi róm. kath. kántortanítói állásra *nov. 11-ig* pályázat hirdetik. Jövedelme: községtől fizetés 80 kor., ismétlőiskoláért 24 kor., 503 □61 kert, 1358 □61 szántóföld. A templomtól fizetés 400 kor., figurális misékért 40 kor. alapítványos szentmisék után 45 korona, stóla körülbelül 50 kor., manuális misék után körülbelül 300 kor. A kántorlakot tavasszal fogjuk alaposan renoválni. Az állás elfoglalása után azonnal államsegélyt fogunk kérni. A választáson, amely *nov. 12-én* lesz, személyes megjelenést kérünk. *Zivodszky József* plébános, iskolaszéki elnök. 636 1—2

Ipoly-Bel (Hont m.) magyar róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma szántóföld, rét, párhér, szolgálmányok, államsegély, melyhez oklevél szükséges, összesen 800 korona, lakása 2 padlozott szoba, zárt konyha, kamra, istálló. Kérvények *november hó 9-ig* ipoly-szakallosi plébánia hivatalhoz küldendők. Választás Bélen november hó 11-én délelőtt 11 órakor, melyre személyes megjelenés kívántatik. 634 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Trenésén vármegye hrabovkai róm. kath. iskolánál megüresedett tanítói állásra pályázatot hirdetek. Javadalma 800 kor. fizetés, 22 méter tűzifa a tanterem és lakás fűtésére és természetbeni lakás. A választás folyó évi *november 6-án* délelőtt 10 órakor Hrabovka községben lesz megejtve. *Kluch János* plébános, iskolaszéki elnök. 635 1—1

Kollároviceon (Trenésén megye) róm. kath. iskoláján második tanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelme failletménnyel 900 kor. és egy szobából álló lakás. Tan nyelv tót-magyar. Tót nyelv teljes ismerete megkívántatik. Pályázhatnak okleveles tanítók. Pályázati határidő: *november 13.* Iskolaszéki elnök. 632 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A kiscömöri-i róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdetik. Jövedelme: háromszobás lakás a megfelelő melléképületekkel és könyhakerttel. A hitközségtől különféle címen 349 kor. 16 fill., államsegélyből 454 kor. Pályázati határidő 1905. *november 9.* Személyesen megjelenők előnyben részesülnek. Okleveles pályázók fölszerelt kérvényeiket *Stefánik János* c. kanonok, aesp. plébánoshoz (Várgede, Gömör m.) intézzék. 631 1—1

Szepesi püspöki megye.

Kisszalók (Szepes m.) róm. kath. kántortanítói tót állomására *nov. 20-ára* pályázat hirdetik. Fizetés 800 korona. Késmárktól félórányi távolság, hol mindenféle középiskolák vannak. Tanítónak is pályázhatnak. *Késmárki plébánia.* 623 2—2

Szombathelyi egyházmegye.

A szenteleki (Vas megye) osztálytanítói állásra *november 4.* pályázat hirdették. Fizetése: 800 korona készpénz havi utólagos részletben fizetve, 1 butorozott szoba és 8 méter fa, vagy e helyett 32 korona fapénz. Kötelessége: egy osztályt önállóan, az ismétlősöket pedig félévvel tanítani, továbbá a gyermekeket az istentiszteletekre kísérni s ott rájuk felügyelni, a kántortanítónak a másik tanítóval félévvel a kántorság minden ágában díjtalanul segédkezni. Tannyelv német-magyar, a horvátul tudók a választásnál előnyben részesülnek. Csak nőilen választatik meg. A folyamódványok *Osztorics István* iskolaszéki elnökhöz küldendők. 630 1-1

Váci egyházmegye.

Rádi róm. kath. iskola II-od tanítói állására pályázatot hirdetek. Kötelessége: kezdők önálló vezetése. Javadalma: 700 kor. államségély, 100 kor. községi pénztárból, 2 szobás lakás. Pályázhatnak róm. kath. okleveles tanítók és tanítónők. Pályázatok *október 29-ig Begyáts Gyula* igazgatóhoz küldendők Kosdra (Nógrád m.). 627 1-1

Veszprémi egyházmegye.

Az olaszfalui (Veszprém m.) róm. kath. iskolaszék fitanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása: a hitközségtől 660 korona, az államségély 140 korona, mely azonban újra kérelmezendő, lakása egy üres szoba, konyha és kamrából áll. Kötelessége a reá bízandó iskolát, az ismétlő leányokat tanítani, az iskolás gyermekeket templomba, processióra és mindenhol elkísérni és jelenlenni, ahol testületileg megjelennek. Felhivatnak pályázni ohajtó okleveles tanítók, hogy folyamódványukat f. évi *november 11-ig, az iskolaszéknek* nyujtsák be. Az állás azonnal elfoglalandó. 639 1-2

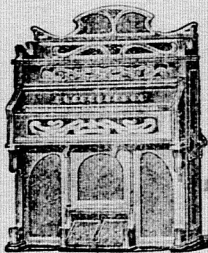
Egy róm. kath. tanítót keresek, ki szíves lesz díjazás mellett néhány hónapig a kántorságban, de leginkább az iskolában helyettesíteni. Mit kénytelen vagyok tenni az orvosok tanácsára. Szíves ajánlkozók kéretnek alulírott levélben vagy személyesen érintkezésbe lépni. Zala-Szabar. *Záborszky József* tanító és kántor. 638 1-1

Boldogult Csima István főkántor országszerte ismert: meretes kitünő összeállítású 250 válogatott:

gyászmiseéneket

tartalmazó énekkönyve mélyen leszállított áron (4 frt helyett 2 frt 50 kr.-ért) kapható az elhunyt özvegyénél Kiskunfélegyháza: 635 1-5

Jul. Heinr. Zimmermann, Leipzig.
Üzletek: Sz. Pétervár, Moszkva, Riga, London.
Legjobb szerkezetű házi-, iskola-, koncert- és templom-harmoniumok gyára.

Egyedüli képvis. Magyarországon részére
Ferdinand Hörl
Pozsony, Ventur-u. 24.

Kérjünk 3. számú árjegyzéket orgonaharmoniumokra. Szállítás eredeti gyári áron. 629 1-1

Hasznos zeneművek:

I. Orgonára, harmoniumra: *Bach: Könyvű präludiumok* 0.65; *Hesse: Album*. 77 hosszú, válogatott elő- és utójáték 1.80; *Köhner: Gyakorlati orgonasz. 646 darabbal* 1.80; *Nemesovits: Gyakorlati orgonasz.* 1.50; *Kantor: Mária-dalok* (szöveg és orgona) 1.50; *Biczók: Magyar Kántor* (temető és búcsuztató könyv) 1.—; *Wannaus: Harmonium-iskola* 1.—; *Rück: Gyakorlati orgonaiskola* 1.80; *Harmonium gyöngyei* (80 transcriptio) 1.30; II. Zongorára: *Köhler: Gyakorlati zongoraiskola* 1.80; *Csárdás-album* 1.—; *Induló-album* (45 drábal) 1.—; *Magyar dal-album* (200 dal) 1.30; III. Hegedűre: *Hohmann: Hegedű-iskola* 1.30; *Kreutzer: 42 gyakorlat* —.70; *„Strauss-Album”* 30 táncz 1.80; *Hermann: Hegedű-iskola* 1.80 frt.

Brichta E. zeneműkereskedése, Törökbálint (Pestm.) Árjegyzék ingyen.

637 1-1

A kitünően bevált s kiválóan szép dallamokra írt

Magyar Kántor temető-, búcsuztató- és miseénekek gyűjteményes könyv kapható, füzve 2, kötve 3 koronaért

Biczók kántornál, Torontáltordán.

570 4-10

Orgonaépítési műintézet.

RIEGER OTTÓ

vilamos gépekkel berendezett cs. és kir. udv. orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

cs. és kir. udvari szállító, a Szentsír lovagja, a Ferenc József-rend lovagja.

A párisi s becsi világhiállításokon kitüntetve.

(484-53)

Legelősből árban és kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta legnyomású csőrendszerezű (pneumatikai) tartós, nemes hangú orgonákat szállít. 30 év óta 980 orgonát szállított. Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokokat a legmerészelebb árban és lelkiismeretes pontossággal teljesíti. — Orgona jókarban tartását mersékelt árban elvállalja. Tervezetek és rajzok kivanatra díjmentesen.

Karácsonyi pásztorjátékok.

Eloadásuk által a legalkalmasabbak arra, hogy úgy az intézetek, iskolák, valamint otthon a család körében a szent estét a legelőkelőbbé avathassák. Ép azért, hogy azok jókor betaníthatók legyenek, fölhívjuk a főtisztelendő pap-ság és tanítótság becses figyelmét a Szent-István-Társulat alanti kiadványaira.

Karácsonyi pásztorjátékok.

A bűnbánó fiú. Karácsonyi pásztorjáték két színben. Irta **Herzegh Péter.** (Népirat 214. sz.) Ára 10 fillér.

A bűn büntetése. Karácsonyi játék három felvonásban. Irta **Oppitz Sándor.** (Népirat 123. sz.) Ára 8 fillér.

A megkerült gyermek. Karácsonyi pásztorjáték öt részben. Irta és zenéjét szerzette **Szabó János.** (Népirat 219. sz.) Ára 24 fillér.

A megtalált bárány. Karácsonyi pásztorjáték. (Ifjúság Öröme V. kötet.) Ára 1 kor. 60 fillér.

Ami fönntart minket. Karácsonyi életkép az iparos világhól. Három felvonásban. Kiválóan legényegyesületek használatára. Irta **Erdösi K.** Füzve 50 fillér.

Angyalszivek karácsonya. Karácsonyi kép. Irta **Erdösi Károly.** (Népirat 200. sz.) Ára 12 fillér.

A pogány megtérése. Karácsonyi játék három felvonásban. Irta **Oppitz Sándor.** (Népirat 124. sz.) Ára 6 fillér.

Apró szentek. Karácsonyi pásztorjáték. (Népirat 192. szám.) Ára 12 fillér.

Békesség az embernek. Karácsonyi játék. Irta **Oppitz Sándor.** (Népirat 139. sz.) Ára 6 fillér.

Betlehem. Karácsonyi pásztorjáték négy részben. Irta **Bartha István.** (Népirat 179. sz.) Ára 12 fillér.

Betlehemi bakter. Karácsonyi pásztorjáték négy részben. (Népirat 187. sz.) Ára 24 fillér.

Betlehemi asszonyok. Karácsonyi pásztorjáték. (Népirat 190. sz.) Ára 8 fillér.

Egy karácsonyjéj. Dram.lett. Irta **Hervath Lipót.** (Ifjúság könyvében.) Ára 2 korona.

Három királyok. Karácsonyi pásztorjáték. (Népirat 191. szám.) Ára 10 fillér.

Itt a Miklós. Pásztorjáték. (Népirat 189. sz.) Ára 8 fillér.

Jézus születése. Karácsonyi pásztorjáték. Irta **Mohl Adolf.** Második kiadás. (Népirat 86.) Ára 10 fillér.

Karácsony. Színjáték három felvonásban. Irta **Bartha István.** Második kiadás. (Népirat 101. sz.) Ára 10 fillér.

Karácsonyest. Karácsonyi játék. (Népirat 188. sz.) Ára 8 fillér.

Karácsonyi színjátékok kiválóan katolikus legényegyesületek használatára. Irta **Erdösi Károly.** Füzve 80 fillér.

Két karácsonyest. Színmű. Irta **Maslaghy Ferenc.** (Ifjúság öröme III. kötet.) Ára 1 kor. 60 fillér.

Pásztorjátékok. Ára felvászónkötetben 1 korona 40 fillér.

Pásztorjáték. Irta **Domonkos István.** (Népirat 215. sz.) Ára 20 fillér.

 Megrendelésnél elég a népiratoknál a folyó szám kiírása.

=====**A fentiek kaphatók:**=====

a **SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT**

könyvkiadóhivatalában:

Budapest. VIII., Szentkirályi-utca 28.

könyvkereskedésében

Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2. sz.